

መስከረም 22 ቀን 2010 ዓ.ም

ዳኞች:- ብርሃኑ አመነው.

በዕውቀት በላይ

እንዳሻው አዳኝ

ኃይሉ ነጋሽ

እትመት አሰፋ.

አመልካች:- የጉለሌ ክ/ከተማ ፖሊስ መምሪያ - ኢንስፐክተር የትምወርቅ ጋሻው - ቀረቡ

ተጠሪ:- የለም

መዝገቡ ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍርድ

ጉዳዩ የወንጀል ምርመራ ሂደት የተጠረጣሪን የባንክ ሂሳብ መረጃ የማግኘት ፈቃድን የሚመለከት ሆኖ የተጀመረው በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ነው፡፡ አመልካች በተጠርጣሪ አቶ መኮንን በላይ ላይ ለጀመረው የቼክ ማጭበርበር ወንጀል ምርመራ ሥራ የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ የተጠርጣሪውን የባንክ ሂሳብ መረጃ እንዲሰጠው እንዲታዘዝለት ለስር ፍ/ቤት ጥያቄ ያቀረበ ሲሆን ፍ/ቤቱ ጥያቄውን መርምሮ በአዋጅ ቁጥር 943/2008 አንቀጽ 3(3) መሠረት የፌዴራል ጠቅላይ ዐ/ሕግ በወንጀል ምርመራ ወቅት ባንክ ማዘዝ የሚችል ስለሆነና ስልጣኑም የጠቅላይ ዐ/ሕግ በመሆኑ የአመልካች ጥያቄ በዐ/ሕግ በኩል ሊስተናገድ ስለሚችል ጥያቄውን አልተቀበልኩም በማለት ትዕዛዝ ሰጥቷል፡፡ ይህን ትዕዛዝ በመቃወም አመልካች ያቀረበውን ይግባኝ የተመለከተው የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ጉዳዩን መርምሮ የአዋጅ ቁጥር 943 አንቀጽ 6(3/ሀ) ለፖሊስ የተሰጠ ወንጀል የመመርመር ስልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ የሚል ቃል ያለውና ለፖሊስ

ራሱን በቻለ አዋጅ ስልጣኑ ተለይቶ ተሰጥቶ ባለበት ሁኔታ የስር ፍ/ቤት የሰጠው ትዕዛዝ ተገቢ አይደለም በማለት ትዕዛዙን በመሻር ሲወስን፤ ፖሊስ እንዲሰጠው የጠየቀውን ትዕዛዝ አስፈላጊነት በተመለከተ ፖሊስ ስንቅ የሌለው ቼክ ቀርቦለት፤ ባንኩ የቼኩ ባለቤት ቼኩ ተሰርቆብኛል በማለት ያስታወቀው መሆኑን በገለጸበት ሁኔታ ፖሊስ ባንክ የሚገኝ ማስረጃ የሚፈለግበት ምክንያት ግልጽ አይደለም በማለት የአመልካችን ጥያቄ ሳይቀበል ቀርቷል። አሁን የሰበር አቤቱታ የቀረበው በዚህ ወሳኔ ባለመስማማት ለማስለወጥ ነው።

አመልካች ያቀረበው የሰበር አቤቱታ ይዘት፡- በፌዴራል ፖሊስ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 720/04 መሠረት ወንጀል የመመርመር ስልጣን ለፖሊስ የተሰጠ ሲሆን እንደሚደርሰን ጥቆማ እና የወንጀሉ ክብደት በብሔራዊ ባንክ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 591/2000 እና በአዋጅ ቁጥር 592/2000 መሰረት የግለሰቦች የባንክ መረጃ በፍ/ቤት ትዕዛዝ እንደሚገኝ ተመልክቷል። የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በፍ/ቤት ትዕዛዝ ማስረጃ የማግኘት ያለን መሆኑን ቢያረጋግጥም የወንጀል ምርመራው ተጠርጣሪው ለባንኩ ጠፍቶብኛል ብሎ ካስታወቀው ቼክ ጋር የተያያዘ በመሆኑ እየታወቀ የማስረጃው አስፈላጊነት ግልጽ አይደለም በማለት አቤቱታችን ወድቅ ማድረግ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት ነው። ስለሆነም የተጀመረውን ምርመራ ማጠናቀቅ እንዲቻል ቼኩ በወጣበትና ለባንክ ለክፍያ በቀረበበት ጊዜ በተጠርጣሪው የባንክ ሂሳብ በቂ ስንቅ ወይም ገንዘብ መኖር አለመኖሩ እንዲረጋገጥ እንዲታዘዝልን፤ በተጠርጣሪው ፊርማ ላይ የፎረንሲክ ምርመራ ማድረግ በማስፈለጉ ከዚህን ቀደም ተጠርጣሪው የፈረመባቸው ከ5 እስከ 7 የሚሆኑ ቼኮች እንዲሰጡ እንዲታዘዝ እና ተጠርጣሪው ፊርማ የሌለው ቼክ ጠፍቶብኛል ብሎ ያመለከተበት ደብዳቤ እንዲሰጠን ትዕዛዝ ይሰጥልን የሚል ነው።

አመልካች ያቀረበው አቤቱታ ተመርምሮ ጉዳዩ የሚያገዝበት ገንዘብ ሳይኖር ቼክ ማወጣት ወንጀል ተፈጽሟል በሚል በግል ተበዳይ በኩል አቤቱታ ቀርቦ ፖሊስ ለምርመራ ይጠቁምኛል ያላቸውን ሰነዶች በኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እንዲሰጠው ማዘገፍ ከፍ/ቤት ተጠይቆ የሥር ፍ/ቤት ማስረጃው የሚፈለግበት አግባብ ግልጽ አይደለም በሚል የአመልካች ማዘገፍ ጥያቄ ወድቅ ያደረገበትን አግባብ ከአዋጅ ቁጥር 591/2000 አንቀጽ 22(2-ሠ)፣ ከአዋጅ ቁጥር 592/2000 አንቀጽ 28(4-ሠ)፣ ከአዋጅ ቁጥር 720/04 አንቀጽ 6 እና አግባብነት ካላቸው የወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ ድንጋጌዎች መሠረት ለማጣራት ሲባል ለሰበር ያስቀርባል የተባለ ነው።

የጉዳዩ አመጣጥ ከላይ የተገለጸውን የሚመስል ሲሆን የአመልካችን አቤቱታ ከስር ፍ/ቤቶች ወሳኔ እና አግባብነት ካላቸው የሕግ ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ መርምረናል። አቤቱታው ለሰበር ያስቀርባል ሲባል ከተያዘው ጭብጥ አንጻር መርምረን እንደተረዳነው አመልካች በፌዴራል ፖሊስ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 720/2004 አንቀጽ 6 ወንጀልን የመርመር ስልጣን የተሰጠው መሆኑና ለምርመራ የሚያስፈልገውን የግለሰብ የባንክ ሂሳብ እንቅስቃሴ መረጃ ማግኘት የሚችለው ስለባንክ ስራ በወጣው አዋጅ ቁጥር 592/2000 አንቀጽ 28(4/ሠ) መሠረት በፍርድ ቤት ትዕዛዝ መሆኑ በግልጽ የተመለከተ በመሆኑ ፖሊስ ለምርመራው አስፈላጊ የሆነ የተጠርጣሪ የባንክ መረጃ ሲኖር ጥያቄውን ለፍ/ቤት አቅርቦ አስፈላጊነቱ ሲታመን ፍ/ቤት ለባንክ መረጃ እንዲሰጥ ትዕዛዝ መስጠት እንደሚችል የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የደረሰበት ድምዳሜ ተገቢ ነው።

በሌላ በኩል የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት አመልካች የተጠርጣሪውን የባንክ መረጃውን የሚመለከተው ባንክ እንዲሰጠው የፍ/ቤት ትዕዛዝ እንዲሰጥበት ያቀረበው ምክንያት በቂ አይደለም በማለት ጥያቄውን ወድቅ ማድረጉ በአግባቡ ነው? ወይስ አይደለም? የሚለውን ጭብጥ በተመለከተ አመልካች ስንቅ ሳይኖር ችክ የማወጣት ወንጀል በተጠረጠረው አቶ መኮንን በላይ በጀመረው ምርመራ ምክንያት ምንም እንኳን ችኩ ለባንክ ቀርቦ ክፍያ ሳይፈጸም ተመላሽ የተደረገ መሆኑ አከራካሪ ባይሆንም ተጠርጣሪው አስቀድሞ ችኩ የተሰረቀ በመሆኑ ክፍያ እንዳይፈጸምበት ለባንኩ ማስታወቁን ባንኩ በመግለጹ ችኩ የተሰረቀ ነው ወይስ በተጠርጣሪው ተፈርሞ የተሰጠ ነው የሚለውን እውነታ ለማጣራትና ምርመራውን ለማጠናቀቅ የተጠርጣሪን የባንክ ሂሳብ እንቅስቃሴ፣ ቀድሞ የፈረማቸውን የፊርማ ናሙናዎች ማግኘቱ ወሳኝነት ይኖረዋል። እነዚህ መረጃዎች ያለፍ/ቤት ትዕዛዝና ለተፈቀደላቸው ሰዎች ካልሆነ በቀር ለማንም ሰው ተላልፎ የማይሰጡ በሕግ ጥበቃ የሚደረግላቸው መረጃዎች በመሆናቸው ፖሊስ በፍ/ቤት ትዕዛዝ መረጃዎችን ካላገኘ በስተቀር በተጠርጣሪው ላይ የጀመረውን ምርመራ ሊያጠናቅቅ አይችልም። በመሆኑም የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት አመልካች የተጠርጣሪውን የባንክ መረጃ የሚፈልግበት አግባብ ግልጽ አይደለም በማለት የአመልካችን ጥያቄ ሳይቀበል መቅረቱ የወንጀል ምርመራውን ልዩ ባህሪ፣ በአዋጅ ቁጥር 720/04 አንቀጽ 6 ለአመልካች የተሰጠውን ወንጀል የመመርመር ስልጣንና በአዋጅ ቁጥር 592/00 አንቀጽ 28(4/ሠ) መሠረት የተጠርጣሪው የባንክ ሂሳብ መረጃ የሚገኝበትን አግባብ ያገናዘበ ባለመሆኑ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት ነው።

ሌላው ይህ ሰበር ችሎት ለባንክ ትዕዛዝ ይስጥልን የሚለውን የአመልካች ጥያቄን በተመለከተ በሕገ-መንግስቱ አንቀጽ 80(3/ሀ) እና በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 10 መሠረት ለዚህ ችሎት የተሰጠው ስልጣን የመጨረሻ በሆነ ወሳኔ ላይ የተፈጸመን መሠረታዊ የሕግ ስህተት ማረም በመሆኑ በቀጥታ ለባንክ ትዕዛዝ በመስጠትና መረጃው መሰጠቱን በመከታተል የሚያስፈጽምበት አግባብ ባለመኖሩ የተፈጸመውን የሕግ ስህተት በማረም ትዕዛዙ በሰበር ፍ/ቤት በኩል እንዲሰጥና አፈጻጸሙን አስመልክቶ ክትትል እንዲደረግበት ለሰበር ፍ/ቤት ጉዳዩን መመለሱ ተገቢ ሆኖ ተገኝቷል። በመሆኑም የሚከተለው ወሳኔ ተሰጥቷል።

ወ. ሳ ኔ

1. የፌዴራል ክፍተኛ ፍ/ቤት በወ/መ/ቁ 003839 የካቲት 03 ቀን 2009 ዓ.ም የሰጠው ወሳኔ በከፊል መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ ተሻሽሏል።
2. የፌዴራል ክፍተኛ ፍ/ቤት የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁ 57579 የሰጠውን ትዕዛዝ መሻሩ በአግባቡ ነው ተብሎ ተወስኗል።
3. አመልካች በተጠርጣሪው ላይ የጀመረውን ምርመራ ለማጠናቀቅ ችኩ በወጣበት የባንክ ሂሳብ ጋር የተያያዙና በአመልካች የተጠየቁ መረጃዎችን ማግኘት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤ አመልካች መረጃዎችን ማግኘት እንዲችል በሰበር ፍ/ቤት ተገቢው ትዕዛዝ ሊሰጥበት ይገባል ተብሎ ተወስኗል።
4. የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት መዝገቡን በማንቀሳቀስ አመልካች በተጠርጣሪ ላይ እያካሄደ ላለው በቂ ስንቅ ሳይኖር ችክ የማውጣት ወንጀል ምርመራ የጠየቃቸውን መረጃዎች ማግኘት እንዲችል ትዕዛዝ ለሚመለከተው ባንክ እንዲሰጥበት ጉዳዩ ይመለስለት ተብሎ ተወስኗል። ይጻፍ።
5. መዝገቡ ወሳኔ ያገኘ ስለሆነ ተዘግቷል። ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት